

El Consell General

P
Papers
de recerca
històrica
9

Antoni Morell i Mora

Advocat i escriptor
amm@andorra.ad

Resum

El Consell General

L'autor rememora les seves experiències en el sí del Consell General, com a secretari de diverses sindicatures, com assessor pedagògic, després com a primer secretari d'Estat del primer Govern d'Andorra, i finalment com ambaixador d'Andorra a la Santa Seu.

Resumen

El Consejo General

El autor rememora sus experiencias en el Consell General, como secretario de diversas sindicaturas, como asesor pedagógico del mismo, después com primer secretario de Estado del primer Govern d'Andorra, y finalmente como embajador de Andorra en la Santa Sede.

Résumé

Le Conseil général

L'auteur rappelle ses expériences au Conseil général, en tant que secrétaire de plusieurs Syndics, en tant que conseiller pédagogique, puis en tant que premier secrétaire d'État du premier gouvernement de l'Andorre, et enfin comme ambassadeur d'Andorre près le Saint-Siège.

Abstract

The Consell General

The author recalls his experience in the Consell General, as secretary of several terms of Syndicature, as pedagogical assessor, then as first Secretary of State of the first Government of Andorra, and finally as Ambassador of Andorra to the Holy See.

'Onze de febrer l'any de la Nativitat del senyor de 1419.

“Per aquesta llicència, vosaltres, prohoms de les mateixes Valls, podreu fer Consell General de tots els homes i habitants que hi viuen i us serà permès d'elegir entre vosaltres, assignar i delegar certes persones a les quals lliurement podreu concedir potestat perquè en nom i substitució de les mateixes Valls tinguin poder per intervenir a favor de tots els homes i de cadascun dels drets tals com vectigals de marques, lleudes, emprius, herbatges i privilegis, com també a favor de qualsevol altres immunitats, drets i llibertats concedides a les dites Valls o esperades en qualsevol circumstància.

Una data, un text – “Decret de la creació del Consell de la Terra amb la sollicitud dels homes d'Andorra”- que avui en diríem icònics. Francesc de Tobià, Bisbe d'Urgell concedeix la llicència...” als estimats i fidels nostres homes honrats i habitants de les nostres Valls d'Andorra, que ara són i que seran en el futur”.

Ramon de Capdevila, lloctinent del veguer Johan de Gotz del comte Joan I de Foix ho feu el 17 de desembre de 1419. D'aquest manera es passà d'un sistema assembleari a un sistema de representació i mandat.

El 14 d'abril de 1866, Caixal i Estradé, Copríncep Episcopal, rebé una demanda feta per en Guillem de Plandolit i d'Areny en nom dels andorrans “reformistes” per la qual es demanava una Reforma de les institucions Andorranes i una major participació del poble a la vida política del país. Vuit dies després, és a dir el dia 22 d'abril de 1866 han publicat el “Pla de Nova Reforma” que donarà satisfacció a les aspiracions populars. El Copríncep Francès acceptà la Reforma l'any 1868.

Aquesta reforma creà els Consellers Generals, distints del

Còsols i dels Consellers de Parròquia. Porta de dos a quatre la durada dels mandats, establí un control de gestió de la labor política dels Còsols, per mitjà del poble, establí la figura dels comissionats de poble, òrgan que, al llarg dels temps ha anat erosionant la seva importància.

Una altra data, i un altre text fonamental en la configuració històrica del Consell General.

Com tot ser viu i creatiu evoluciona, i a partir de l'aconseguit es continua avançant fins arribar – és un procés llarg, i més en llocs petits i tradicionals- a assolir noves realitats socioeconòmiques enseguint les necessitats dels temps. Cal dir d'entrada que el règim polític dels anys 30 del segle xx era en alguns aspectes el que avui qualificarien de predemocràtic: el sufragi era excessivament restringit i la política era controlada pels anomenats caps de casa, i alguns oligarquies tradicionals. D'aquí els fets dels anys 30, “una petita revolució a Andorra”, on s'implantà el sufragi universal masculí, després de teatrals situacions.

Al llarg del segle xx, sobretot a partir dels anys 50 del segle passat, es marcà la necessitat, poc a poc, d'adequar les institucions andorranes a l'evolució social i econòmica, i per tant també cultural. Aquestes noves realitats necessitaven eines lleugeres, més àgils i més democràtiques.

Sobretot des del 1960 diversos decrets dels Coprínceps atorguen el vot actiu i passiu de la dona andorrana, diversos decrets sobre l'adquisició de la nacionalitat andorrana, la creació de la nova Parròquia d'Escaldes-Engordany, fins arribar a la Memòria de la reforma de les Institucions Andorranes, punt de partida de la Constitució actual, i per tant del nou Consell General que li costa molt, encara avui, fer un veritable i modern treball parlamentari. Li costa molt no ser subjecte passiu del legislatiu, a vegades, massa, implicat en lleis i més lleis per un país tan petit.

Més enllà d'aquesta petita síntesi històrica d'aquesta institució clau fonamental de la supervivència d'Andorra,

al llarg dels temps, vull manifestar que en la meua vida treballar en el si del Consell General, com secretari de diverses sindicatures, com Assessor Pedagògic i després com a primer secretari d'Estat del primer Govern d'Andorra, i finalment com Ambaixador d'Andorra prop de la Santa Seu, ha estat la millor Universitat, em refereixo a lloc on he pogut conèixer gent humil, modesta, sàvia, de profunda andorranitat i de gran humanitat. Sempre en els corrals hi ha algun que altre gall d'indi, però puc assegurar que els anys que jo hi vaig viure de 1972 a 1983, era corral endreçat –així l'hagués qualificat Georges Orwell- amb quantitat de Síndics i Consellers Generals que de manera general –excepció confirma regla- practicaven la majoria dels continguts de les màximes d'Antoni Fiter i Rossell: seny, seny, i més seny. La qual cosa no significa cap tipus de paüra, però sí de realisme que significava i sempre serà posar un peu i després, un altre.

Caminar pausadament però en línia recta i si cal aturar-se i fer drecera, mai no perdre l'objectiu final. Jo vaig veure molta dignitat, supèrbia mínima, per no dir inexistent. Orgull de ser andorrans, moltíssim. I considerar que el nostre ADN consistia en ser diferents. I això de ser diferents no era cap mal lleig, i menys motiu de vergonya.

És cert que el món ha canviat i voldria –la teoria ordinària- que tots fóssim iguals, idèntics, impersonals; els encantaria als veïns que Andorra fos exactament igual que França i Espanya. Doncs, no. Tenim la nostra història, ens hem d'adequar als temps actuals, hem de ser europeistes a mort, però ser europeu no significa ser engolit, deglutit i digerit dins d'una massa enorme i anònima. Els nacionalismes estatals (els dels grans estats) són certament molt més perillosos que ser nacional i sentir-se'n de Sant Marino, Luxemburg, Malta, Liechtenstein, Mònaco i, és clar, Andorra.

Això ho vaig viure i descobrir vivencialment a Casa de la Vall, seu de justícia i àgora de pau. És a dir, a la seu del Consell General.